

SUOMEN PANKIN  
KIRJASTO



RIKSDAGENS BANKFULLMÄKTIGES

# BERÄTTELSE

FÖR ÅR 1957

TILL  
RIKSDAGENS BANKUTSKOTT



HELSINGFORS 1958

RIKSDAGENS BANKFULLMÄKTIGES

# BERÄTTELSE

FÖR ÅR 1957

TILL  
RIKSDAGENS BANKUTSKOTT



HELSINGFORS 1958

## Finlands Banks verksamhet

### Finlands Banks penning- och valutapolitik

Redan på vintern i början av år 1957 blev det uppenbart, att situationen höll på att utveckla sig i en för både exporten och importen synnerligen ogynnsam riktning. Pris- och lönejusteringarna år 1956 förorsakade kostnadskris inom exportindustrin, vilket ledde till att flere industrigrenar måste inskränka sin produktion. I vissa fall ifrågasatte man t. o. m., om det alls lönade sig att fortsätta produktionen. Hårdast drabbades sågindustrin, vilket hade som följd att anskaffningarna av stock minskades avsevärt och därmed även antalet arbetstillfällen. För importens del var det däremot fråga om ett klart framträdande efterfrågeöverskott, vilket framför allt berodde på att prisskillnaderna mellan utländska och inhemska varor hade ökats. Det blev därför allt svårare att sköta importen inom licensverket medels direkta regleringsåtgärder på sådant sätt att tillgången på råvaror och andra nödvändiga importvaror tryggades och samtidigt handelspolitiska förvecklingar undvekos.

En utväg ur denna återvändsgränd erbjöd devalveringen, som dock icke kunde genomföras innan vissa förutsättningar blivit uppfyllda. Det behövdes garantier för att statshushållningen skulle hållas i jämvikt och att ny köpkraft icke skulle skapas via budgeten. En annan förutsättning var att lönefrågan var så ordnad, att den stegring, som prishöjningen för importvaror förorsakade i prisnivån för konsumtionsvaror, icke automatiskt och med full tyngd skulle kompenseras med löneförhöjningar. Dessutom måste det förhindras, att ökningen av exportintäkterna ledde till en inflatorisk stegring av köpkraften. Det var särskilt viktigt, att penningmarknaden vid tidpunkten för devalveringen ej skulle lämna rum för tendenser till pris- eller lönestegring.

Avsikten med det stabiliseringsprogram, som regeringen framlade i mars, var att med en gång skapa dessa förutsättningar. Det var dock ej möjligt att genomföra programmet i dess helhet, men en väsentlig del

av de framställda förslagen kunde i varje fall förverkligas eller komma att genomföras senare. Till följd av statens kassasvårigheter måste statshushållningen saneras vid flere olika tillfällen, även om resultaten icke fullt motsvarade Finlands Banks önskemål. I de kollektivavtal, som uppgjordes på sommaren, avstod man allmänt från kraven på full ersättning för stegringen i levnadskostnaderna och nöjde sig med  $\frac{2}{3}$  kompensation. För att binda tillväxten i exportintäkter framlade regeringen redan i mars för riksdagen ett förslag till lag om exportavgifter. Efter vissa förändringar godkändes lagen i riksdagen den 2 september. Enligt lagen erläggas exportörerna till staten en fastställd del av det inkomsttillskott, som de erhålla genom stegringen i valutornas motvärde. Exportavgifterna användas i första hand för avkortning av lånet för konsolidering av statens växelkredit. Det belopp, som överskjuter 50 % av lånet eller 10 625 milj. mark, ges som lån med låg ränta närmast för utbyggnad av skogsindustrin.

Med hänsyn till denna utveckling verkställde banken devalvering i medlet av september. Samtidigt stadfästes lagen om exportavgifter och gavs en förordning om dess tillämpning. I detta sammanhang beslöt man även att från och med ingången av oktober frige en väsentlig del av importen från kvantitativa begränsningar.

Ur exportsynpunkt resulterade devalveringen i att produktionen för export åter blev lönsam och exportindustrins konkurrensmöjligheter på världsmarknaden stärktes. Efter handels frigivande ökade importen omedelbart, men inom kort visade det sig, att importlusten dämpades av de stegringar, vilka devalveringen hade förorsakat i importpriserna, samt de betalningsvillkor, som Finlands Bank hade fastställt. Med undantag av råvarorna skulle importvarorna nämligen i allmänhet betalas före förtullningen. Närmast av dessa orsaker ökades valutareserven före årets utgång något mera än säsongmässigt brukar vara fallet. Att förväntningarna om devalvering nu hade upphört

## INNEHÅLL

	sid.		sid.
Finlands Banks verksamhet .....	3	Fonder underställda bankfullmäktiges övervakning .....	11
Finlands Banks penning- och valutapolitik ..	3	Höjning av provisionen för Finlands Banks checkräkningskredit .....	11
Valutakurserna och bankens förhållande till utlandet .....	5	Ny 100 marks sedel .....	12
Förhållandet till staten .....	6	Planerna på en tillbyggnad av bankens huvudkontor .....	12
Den direkta utlåningen och förhållandet till egna kunder .....	7	Familjepensionsstadgan för Finlands Bank förnyad .....	12
Förhållandet till penninginstitutet .....	8	Nya korrespondentbanker .....	12
Sedelstocken .....	8	Beviljade pensioner, familjepensioner och understöd .....	13
Sedelutgivningsrätten och dess användning ..	8	Direktionen .....	13
Bokslutet .....	9	Kontrollanterna vid avdelningskontoren .....	13
Av bankfullmäktige handlagda ärenden .....	11	Bankfullmäktige .....	14
Inlösen av sedlar .....	11	Revisorer .....	14
Revisionen .....	11		
Granskningen av lånerörelsen och valutahandeln .....	11		
Inventeringen och inspektionen av avdelningskontoren .....	11		



bidrog såsom en engångsföreteelse till att stärka valutareserven.

Tack vare ökningen i valutareserven växte penningtillgången avsevärt trots exportavgifterna. Tillväxten utnyttjade penninginrättningarna icke till att utvidga sin utlåning, utan i enlighet med Finlands Banks önskemål till en avkortning av rediskonteringskulden. För att förbättra det svåra sysselsättningsläget övervägde banken vid årets slut möjligheterna att öka penningtillgången. Banken beslöt därför den 31 december, att utan tilläggsränta rediskontera de växlar, som penninginrättningarna bevilja sina kunder inom sågindustrin utöver den växelkredit dessa erhöles under den föregående avverkningsperioden.

I sin allmänna rediskonteringspolitik syftade Finlands Bank till att göra penningmarknaden så stram, som verkställandet av devalveringen förutsatte. Å andra sidan fann banken det ändamålsenligt att moderera rediskonteringsvillkoren för sådana penninginstitut, som icke öka sin rediskonteringskulden. Banken beslöt därför den 27 juni att från och med ingången av augusti ändra beräkningsgrunderna för tilläggsräntan vid rediskontering. Härvid bestämdes, att penninginstitut utom den egentliga räntan måste på totalskulden till Finlands Bank erlägga 3 % i tilläggsränta beräknad på ett belopp, som utgör lika många procent av penninginrättningens totalskuld som denna skuld av det dubbla beloppet av penninginrättningens egna medel. Dock debiteras högst 5 % i tilläggsränta. Sakligt sett innebar reformen en avsevärd reduktion av den börda, som tilläggsräntan utgör. Under tiden augusti—december var den genomsnittliga tilläggsräntan därför endast 1.9 % mot fulla 3 % tidigare. För att underlätta situationen för sådana penninginrättningar, vilkas rediskonteringskulder endast äro säsongartade, beslöt banken vidare att sådant penninginstitut, som under den närmast föregående tolv månaders perioden ej hade stått i skuld till Finlands Bank under en längre tid än 120 dagar, endast skulle erlägga tilläggsränta för den del av hela skulden, som översteg penninginstitutets egna medel.

För att strama till penningmarknaden hade banken i juli 1955 tagit i bruk s. k. licensdepositioner. Importörerna ålades att

deponera en del av importlicensens värde i Finlands Bank. Depositionstvånget lindrades avsevärt redan år 1956, och från och med ingången av maj 1957 upphävdes systemet helt och depositionerna återbetalades till importörerna genom statens förmedling.

Nedanstående sammanställning belyser de viktigaste ändringarna i bankens balans grupperade enligt sin penningpolitiska betydelse. I sammanställningen har icke beaktats av devalveringen föranledda ändringar i bokföringsvärdet av vissa poster i balansen. Detta gäller även i fråga om Internationella Valutafondens och Internationella Återuppbyggnadsbankens konton och motsvarande statsväxel. Att statsskulden har avkortats med hjälp av exportavgifterna, har ej heller beaktats.

*Faktorer som ökade penningutbudet  
år 1957*

	mrd mk
Ökning av det utländska nettotillgodohavandet .....	4.6
Ökning av statens nettoskuld .....	4.2
Ökning av exportförskotten .....	4.2
Minskning av licensdepositionerna ..	4.1
Summa	17.1

*Faktorer som reducerade penningutbudet  
år 1957*

	mrd mk
Exportavgifterna .....	3.3
Minskning av utlåningen till privata kreditkunder .....	2.2
Förändringar i regleringsräkningar, egna medel m. m. ....	1.7
Summa	7.2

Avspänningsfaktorernas sammanlagda verkan var 9.9 mrd mark större än verkan av de faktorer, som stramade till penningmarknaden. I enlighet härmed förändrades bankernas skuld och sedelstocken på följande sätt:

	mrd mk
Minskning av rediskonterade växlar	8.8
Ökning av bankernas checkräkningar	1.2
Minskning av de utelöpande sedlarnas belopp .....	— 0.1
Summa	9.9

Det är skäl att konstatera, att ur synpunkten av bankens balans utvecklingen på penningmarknaden var rätt olika före och efter devalveringen. Från årets början till medlet av september var de expansiva faktorernas effekt 3.5 mrd mark större än verkan av de kontraktiva faktorerna. Att penningtillgången steg berodde härvid närmast på att statens nettoskuld växte med 6.1 mrd mark, licensdepositionerna återbetalades samt exportförskotten och krediten till bankens egna kunder ökades. Av kontraktiv verkan var framför allt det faktum, att valutareserven minskades med 8.7 miljarder. Från devalveringsdagen till årets slut var den samfälliga verkan av avspänningsfaktorerna 6.4 mrd mark större än de kontraktiva faktorernas effekt. Att penningtillgången ökades var härvid huvudsakligen en följd av att nettotillgodohavandet i utlandet steg med 13.3 mrd mark. Minskningen av utlåningen till egna kunder med 4.0 mrd mark och ökningen av statens checkräkning ävensom exportavgifterna om 3.3 mrd mark voro däremot ägnade att strama till penningmarknaden.

Lättnaden på penningmarknaden ledde till att penninginrättningarnas inlåning växte. Denna tillväxt utnyttjade penninginrättningarna dock icke till att utvidga utlåningen utan, såsom redan tidigare konstaterats, till att reducera rediskonteringskulden. Penninginstitutens sammanlagda inlåning från allmänheten växte med 16.2 mrd mark. Året förut var motsvarande ökning endast 8.8 mrd mark. Penninginstitutens sammanlagda utlåning däremot växte med endast 3.1 mrd mark medan motsvarande siffra under 1956 var 20.0 mrd mark.

I det följande gives en detaljerad analys av bankens verksamhet med ledning av balansjämförelser.

*Valutakurserna och bankens förhållande till utlandet*

Den 15 september beslöt Finlands Banks direktion, sedan Internationella Valutafonden samma dag givit sitt bifall, att ändra markens parivärde så att 320 mark motsvarade en US-dollar. Det tidigare parivärdet 230 mark hade Internationella Valutafonden godkänt den 28 juni 1951, och sakligt sett hade de kurser, som baserade sig på

detta värde, varit gällande redan från och med den 19 september 1949. De på basen av det nya parivärdet noterade kurserna på utlandsvalutorna trädde i kraft den 16 september. Säljkurserna stego med c. 39 %, markens utländska värde sjönk alltså med c. 28 %.

All valuta har därefter sålts till en enhetlig officiell kurs. De s. k. resekurserna avskaffades och utbetalningen av de gottgörelser, som via clearingnämnden för utrikeshandeln (Clearingkurta) hade beviljats för att stöda exporten av vissa varor, upphörde.

Finlands Bank noterade redan under föregående år för flere västvalutor kurser, som varierade inom vissa givna gränser. Från och med den 3 januari 1957 noterade banken varierande kurser även för österrikiska schilling. Likaså beslöt banken den 19 december, att från och med ingången av 1958 tillämpa varierande noteringar för italienska lire.

Följande sammanställning belyser bankens officiella valutakurser vid årets slut och vid utgången av föregående år. Stjärnan betyder att föränderliga kurser vid utgången av år 1957 noterades för ifrågavarande valuta.

	31. 12. 56 mk	31. 12. 57 mk
New York .....	231: —	321: —
Montreal .....	238: —	327: —
*London .....	646: —	898: —
*Stockholm .....	4 472: —	6 200: —
*Oslo .....	3 242: —	4 490: —
*Köpenhamn .....	3 335: —	4 640: —
*Bryssel .....	460: 50	642: —
*Amsterdam .....	6 064: —	8 475: —
*Zürich .....	5 277: —	7 330: —
*Frankfurt a.M. ...	5 516: —	7 638: —
*Paris .....	65: 73	76: 45
Prag, clearing .....	3 208: —	4 463: —
Lissabon .....	804: —	1 118: 50
*Wien .....	890: —	1 234: —
Moskva, clearing ..	5 775: —	8 035: —
Rom .....	—	51: 25

Clearingavtalen med vissa länder basera sig på dollarn, pundet eller rubeln. Vid devalveringen ändrades dessa clearingkurser på samma sätt som noteringarna för ovan uppräknade valutor.

Förändringarna i bankens utländska konton framgå ur följande tablå:

## Utländska konton

	milj. mk		Förändring
	31. 12. 56	31. 12. 57	
Guld .....	7 849	7 850	+ 1
Utländska valutor .....	21 561	30 579	+ 9 018
Utländska växlar .....	115	136	+ 21
Utländska obligationer .....	2 775	2 775	—
<i>Aktiva</i> .....	<i>32 300</i>	<i>41 340</i>	<i>+ 9 040</i>
Utländska valutakonton .....	4 601	4 569	— 32
Utländska markkonton .....	7 047	7 901	+ 854
Långfristig utländsk skuld .....	8 290	12 284	+ 3 994
<i>Passiva</i> .....	<i>19 938</i>	<i>24 754</i>	<i>+ 4 816</i>
<i>Nettotillgodohavande i utlandet</i> .....	<i>12 362</i>	<i>16 586</i>	<i>+ 4 224</i>

Verkan av devalveringen kommer främst till synes i de utländska valutorna, vilka ökades med 9 018 milj. mark. Tillväxten beror till största delen på de förändringar i värdet, som stegringen av valutakurserna förorsakade. För guldet och obligationerna var bokföringsvärdet däremot oförändrat. De aktiva posterna i sammanställningen utgöra bankens ordinarie sedeltäckning. Av bokföringsvärdet föll 62 % på guld och dollar. Året förut var motsvarande procenttal 59.

Markbeloppet av bankens skuld på de utländska valutakontona förblev trots devalveringen nästan oförändrat, vilket innebar att skulden räknad i valuta reducerades. Att de utländska markkontona ökades berodde nästan helt och hållet på att Internationella Återuppbyggnadsbankens konto i banken gottskrevs med det belopp, med vilket medlemsavgiftens värde i mark måste höjas till följd av nedgången i valutans parivärde, dvs. 614 milj. mark. I gengäld överlät staten som täckning för detta belopp till Finlands Bank en vid anfordran betalbar växel, som har bokförts bland „övriga fordringar” i bankens balans. Också den långfristiga utländska skulden ökades nästan enbart som en följd av devalveringen. På detta konto måste nämligen markvärdet av de krediter höjas, vilka ha beviljats av Internationella Återuppbyggnadsbanken.

Bankens *guld- och valutareserv*, som erhålles då skulden på de utländska valutakontona drages från summan av guldförrådet och valutorna, utgjorde vid årets slut 33 860 milj. mark eller 9 051 miljoner mera än året förut.

I detta sammanhang är det skäl att nämna de skuldsedlar, som ha överlåtits till Internationella Valutafonden. Skuldsedlarna utgöra statens skuld, varför de icke komma till synes bland bankens passiva poster. Vid årets ingång belöpte sig de oinlösta skuldsedlarna till 7 235 milj. mark, men redan i februari inlöstes skuldsedlar med guld och valutor till ett värde av 769 miljoner. Efter devalveringen måste markvärdet av medlemsavgiften till Valutafonden, liksom den till Återuppbyggnadsbanken, höjas, vilket verkställdes genom överlåtelse av en vid anfordran betalbar skuldsedel motsvarande förhöjningen, dvs. 2 564 milj. mark. Vid årets utgång utgjorde de oinlösta skuldsedlarna därför 9 030 milj. mark.

## Förhållandet till staten

Statens konton och deras utveckling framgå ur följande tablå:

	Statens konton		Förändring
	milj. mk		
	31. 12. 56	31. 12. 57	
Konsolideringslånet	17 500	13 750	— 3 750
IMF & IBRD-växel	1 660	2 271	+ 611
<i>Aktiva</i> .....	<i>19 160</i>	<i>16 021</i>	<i>— 3 139</i>
Checkräkning ....	10 550	5 145	— 5 405
Guldlånet .....	2 310	3 214	+ 904
<i>Passiva</i> .....	<i>12 860</i>	<i>8 359</i>	<i>— 4 501</i>
<i>Statens nettoskuld</i> .	<i>6 300</i>	<i>7 662</i>	<i>+ 1 362</i>

Av 1953 års lån för konsolidering av växelkrediten inlöste staten i normal ordning den obligation om 1 250 milj. mark, som förföll i mars, men för amorteringen av den obligation, vilken förföll i september, lyfte staten en av de fyra obligationer, som icke disponerades år 1953. Vidare avkortade staten i december konsolideringslånet med 2 500 milj. mark av de i form av exportavgifter influtna medlen, såsom lagen om exportavgifter förutsätter. Före utgången av året steg exportavgifterna till 3 251 milj. mark. Av detta belopp funnos vid årets slut 751 milj. mark på ett särskilt konto i Finlands Bank i enlighet med lagen om exportavgifter. I bankens balans kommer det till synes såsom inhemsk långfristig skuld.

Att IMF & IBRD-växeln växte berodde, såsom ovan har framhållits, på att staten var skyldig att gottskriva Internationella Återuppbyggnadsbankens konto med ett markbelopp, som motsvarade den av kursförändringen åstadkomna stegringen i medlemsav-

giften. Även stegringen i markvärdet av det s.k. guldlån, som staten hade erhållit av Sovjetunionen och lånat vidare till Finlands Bank, var en följd av devalveringen.

Statens tillgodohavande på checkräkning reducerades med 5 405 milj. mark. Beaktar man utom denna minskning endast den avkortning av konsolideringslånet med 1 250 milj. mark, som verkställdes med kassamedel, och bortser från den amortering, vilken skedde med tillhjälp av influtna exportavgifter, och de nyssnämnda värdeförändringarna till följd av devalveringen, kan man konstatera, att statens normala kassahushållning ökade statens nettoskuld till Finlands Bank med 4 155 milj. mark.

## Den direkta utlåningen och förhållandet till egna kunder

Följande tablå belyser bankens förhållande till samtliga privata kunder:

## Allmänhetens konton

	milj. mk		Förändring
	31. 12. 56	31. 12. 57	
Växlar i mark .....	14 922	12 909	— 2 013
Checkräkningar .....	862	619	— 243
Växlar i utländskt mynt .....	9 366	13 240	+ 3 874
Exportförskott .....	8 381	14 731	+ 6 350
Övriga fordringar .....	319	566	+ 247
<i>Aktiva</i> .....	<i>33 850</i>	<i>42 065</i>	<i>+ 8 215</i>
Övriga checkräkningar .....	367	189	— 178
Övriga kortfristiga skulder .....	713	372	— 341
Licensdepositioner .....	4 125	—	— 4 125
<i>Passiva</i> .....	<i>5 205</i>	<i>561</i>	<i>— 4 644</i>
<i>Nettoutlåning till allmänheten</i> .....	<i>28 645</i>	<i>41 504</i>	<i>+ 12 859</i>

Endast de diskonterade växlarna i mark och checkräkningskrediterna utgöra utlåning till bankens egna privata kreditkunder. Det sammanlagda beloppet av dessa krediter minskades med 2 256 milj. mark. Reduceringen beror icke på att banken skulle ha försökt minska sin kreditgivning, utan på att kunderna, särskilt exportaffärerna, efter devalveringen kännbart minskade användningen av växel- och checkkredit. Att krediterna till exportaffärerna sjönko framgår även av följande sammanställning, som belyser diskontkreditens fördelning på olika nä-

ringsgrenar. Uppgifterna gälla ställningen den sista december åren 1954—1957.

	1954	1955	1956	1957
	%	%	%	%
Exportindustrin	53.98	73.25	71.76	50.19
Hemmamarknadsindustrin ....	15.01	7.17	7.76	12.29
Kraftverken ...	9.85	10.68	9.47	15.52
Handeln .....	21.13	8.90	11.01	22.00
Det övriga näringslivet ....	0.03	—	—	—



Att växlarna i utländskt mynt ökades beror icke på kreditexpansion utan på att markvärdet av de växlar, vilka utgöra täckning för krediterna från Internationella Återuppbyggnadsbanken, höjdes till följd av stegringen i valutakurserna. Det är en motpost till den redan tidigare nämnda värdeförändringen för dessa lån, vilken har bokförts bland de utländska långfristiga skulderna.

Exportförskotten för varuleveranser till Sovjetunionen växte med 6 350 milj. mark, av vilket belopp en del dock utgjordes av värdehöjning till följd av devalveringen. Systemet med förskottsbetalningar upphörde vid årets utgång, varför exportförskottens belopp kommer att minska allt efter som de leveranser äga rum, för vilka förskotten ha erlagts.

På skuldsidan var den betydelsefullaste förändringen återbetalningen av licensdepositionerna. Totalt växte bokföringsvärdet av nettoutlåningen till allmänheten med 12 859 milj. mark.

Finlands Banks officiella diskontränkor förblevo oförändrade under året. Den lägsta räntan var 6 1/2 % och den högsta 8 %. I praktiken var dock den lägsta räntan 7 1/2 %. Sedan riksdagens bankfullmäktige hade beslutat, att banken från och med den 1 juli skulle inkassera 1 % per år i provision för checkräkningskredit, fattade direktionen beslut om att från och med samma tidpunkt sänka räntan på checkräkning till 7 % för att bibehålla det sammanlagda ränte- och provisionsbeloppet oförändrat.

#### Förhållandet till penninginstituten

Den märkligaste händelsen i Finlands Banks förhållande till andra penninginstitut var förändringen i rediskonteringsvillkoren, vilken har behandlats ovan. Denna förändring innebar, att genomsnittsbördan av tilläggsräntan sjönk avsevärt i beaktande av den allmänna rediskonteringsnivån. Följande tablå avspeglar bankernas konton:

#### Bankernas konton

	milj. mk		
	31. 12. 56	31. 12. 57	Förändring
<i>Aktiva:</i> Rediskonterade växlar .....	33 665	24 912	— 8 753
<i>Passiva:</i> Bankernas checkräkningar .....	1 167	2 405	+ 1 238
<i>Bankernas nettoskuld</i> .....	32 498	22 507	— 9 991

Att rediskonterna minskade så kraftigt berodde till en del på att deras belopp tillfälligtvis var särskilt högt vid utgången av 1956 till följd av att staten uppsköt vissa utbetalningar. Nedgången i rediskonteringsarna framgår av att veckomedeltalet var 21 927 milj. mark mot 23 900 miljoner år 1956.

Ovan har ej beaktats Mortgage Bank of Finland Oy, vars konto i Finlands Bank sjönk med 322 milj. mark.

#### Sedelstocken

Beloppet av utelöpande sedlar var vid årets slut 60 640 milj. mark eller 95 milj.

mark mindre än vid utgången av år 1956. Sedelstocken minskades avsevärt under året, även om den i slutet av året säsongmässigt steg ovanligt kraftigt. Att veckomedeltalet var 54 935 milj. mark mot 56 280 miljoner år 1956, avspeglar den nivåförändring, som sedelstocken undergick.

Den 2 januari utgavos nya 500 marks sedlar och den 7 oktober nya 100 marks sedlar.

#### Sedelutgivningsrätten och dess användning

Sedelutgivningsrätten och dess användning samt sedelutgivningsreserven framgår av följande tablå:

#### Sedelutgivningsbalans

	milj. mk		
	31. 12. 56	31. 12. 57	Förändring
<i>Sedelutgivningsrätt</i>			
Ordinarie täckning .....	32 300	41 340	+ 9 040
Supplementär täckning .....	58 000	58 000	—
Summa	90 300	99 340	+ 9 040
<i>Sedelutgivning</i>			
Utelöpande sedlar .....	60 735	60 640	— 95
Kortfristiga skulder .....	24 725	20 581	— 4 144
Innestående på checkkredit .....	316	624	+ 308
Sedelutgivningsreserv .....	4 524	17 495	+ 12 971
Summa	90 300	99 340	+ 9 040

Medels en förordning av den 16 november 1956 hade den övre gränsen för den supplementära sedeltäckningen höjts till 58 000 milj. mark för åren 1957—1959.

Genom att valutareserven ökades växte den totala sedelutgivningsrätten med 9 040 milj. mark. Sedelutgivningen å sin sida minskades med sammanlagt 3 931 milj. mark beroende närmast på att bankens kortfristiga skulder reducerades genom att statens checkräkning krympte.

Den som supplementär täckning gällande utlåningen översköt vid årets utgång den övre gränsen 58 000 milj. mark med 6 811 miljoner. Sedelutgivningsreserven utgjorde vid årets utgång 17 495 milj. mark eller 12 971 miljoner mera än vid utgången av 1956.

Medels en förordning av den 8 november 1957 befriades banken från skyldigheten att under åren 1958—1960 inlösa sina sedlar med guld.

#### Bokslutet

Som komplettering till ovanstående redogörelse för bankens ställning återges i det följande bankens förmögenhetsbalans i dess helhet.

	milj. mk	
	31. 12. 56	31. 12. 57
<i>Aktiva</i>		
Guld .....	7 849	7 850
Utländska valutor .....	21 561	30 579
Utländska växlar .....	115	136
Utländska obligationer ...	2 775	2 775
Ordinarie sedeltäckning ..	32 300	41 340
<i>Passiva</i>		
Diskont. inhemska växlar		
I utländskt mynt .....	9 366	13 240
I mark .....	14 922	12 909
Rediskonterade växlar ...	33 665	24 912
Statens konsolideringslån .	17 500	13 750
Supplementär sedeltäckning	75 453	64 811
Inhemska obligationer ....	1 794	1 258
Checkräkningar .....	862	619
Skiljemynt .....	354	299
Övriga fordringar .....	10 360	17 610
Övriga tillgångar .....	13 370	19 786
Summa	121 123	125 937
<i>Passiva</i>		
Utelöpande sedlar .....	60 735	60 640
Utländska valutakonton ..	4 601	4 569
Utländska markkonton ...	7 047	7 901
Statens checkräkning ....	10 550	5 145
Bankernas checkräkningar .	1 167	2 405
Övriga checkräkningar ...	367	189
Övriga kortfristiga skulder	993	372
Kortfristiga skulder .....	24 725	20 581
Utländska långfr. skulder .	8 290	12 284
Inhemska långfr. skulder .	6 435	3 965
Långfristiga skulder .....	14 725	16 249
Värde regleringsräkningar .	8 074	14 458
Grundfond .....	10 000	10 000
Reservfond .....	812	1 838
Resultaträkning .....	2 052	2 171
Eget kapital .....	12 864	14 009
Summa	121 123	125 937

Bankens synliga egna medel exklusive räkningsårets vinst utgjorde således enligt bokslutet 11 838 milj. mark. I jämförelse med året förut hade beloppet vuxit med 1 026 milj. mark, eller med den del av 1956 års vinst, som hade överförts till reservfonden. Därutöver har banken avsevärda förmögenhetsposter, vilka icke komma till synes i bankens förmögenhetsbalans, emedan de enligt

reglementet icke få räknas till bankens „tillgångar”. Sådana äro framför allt fastigheterna för bankens huvud- och filialkontor och några andra fastigheter som banken behöver samt aktier, i främsta rummet aktiemajoriteten i Tervakoski Oy.

Finlands Banks resultaträkning och dess utveckling framgå ur följande tablå:

Intäkter	1956 mk	1957 mk
Räntor på inhemsk utlåning .....	1 997 317 714	1 655 091 170
Räntor på kontokuranter i utlandet .....	414 812 856	292 535 360
Räntor på obligationer .....	290 903 826	341 762 455
Provisioner .....	165 478 941	173 362 665
Agiovinster .....	382 458 086	416 860 094
Övriga intäkter .....	63 270 360	64 437 959
Summa	3 314 241 783	2 944 049 703
<b>Kostnader</b>		
Räntor på kassareservkonton .....	296 352 707	—
Löner och arvoden .....	372 445 445	386 480 612
Pensioner och understöd .....	32 659 710	32 578 825
Familjepensioner .....	9 178 585	9 749 030
Bankfullmäktiges arvoden och kostnader ..	1 536 815	1 360 180
Kontrollanternas vid filialkontoren arvoden	688 600	725 600
Andelar i barnbidrag och folkpensioner ....	16 657 098	15 967 970
Sedeltillverkning .....	182 048 400	156 377 650
Avskrivningar .....	258 885 135	79 801 340
Övriga kostnader .....	91 612 620	89 851 472
Räkenskapsårets vinst .....	2 052 176 668	2 171 157 024
Summa	3 314 241 783	2 944 049 703

Resultaträkningarna omfatta ej de stegringar i bokföringsvärdet, vilka voro en följd av devalveringen. Bankens totala inkomst var under redogörelseåret 370 milj. mark mindre än år 1956. Detta berodde framför allt på att ränteintäkterna reducerades. Å andra sidan sjönko även kostnaderna, emedan banken under räkenskapsåret icke mera tillämpade kassareservsystemet och därför även inbesparade ränteutgifterna för dessa medel. Dessutom voro avskrivningarna kännbart mindre än året förut, eftersom endast

obetydliga byggnads- och reparationsarbeten verkställdes.

Bankens vinst var 2 171 157 024 mark. Av nettovinsten har enligt bankens reglemente hälften eller 1 085 578 512 mark överförts till reservfonden. Den andra hälften har förts till kontot för odisponerade vinstmedel och om dess användning beslutar riksdagen.

Bankfullmäktige föreslå, att

*detta belopp, 1 085 578 512 mark, överlåtes till staten.*

## Av bankfullmäktige handlagda ärenden

### *Inlösen av sedlar*

Då den förordning, enligt vilken Finlands Bank senast den 19 november 1954 hade berättigats att avvika från stadgandena om sedelinlösen i 8 § 1 mom. i sitt reglemente, med utgången av år 1957 skulle ha upphört att gälla, tog bankens direktion, med hänsyn till att återgång till en vid guldet bunden myntfot icke var möjlig, initiativ till en förlängning av förordningens giltighetstid. I anslutning till direktionens åsikt anhöllo bankfullmäktige hos statsrådet, att Finlands Bank genom förordning måtte berättigas att till slutet av år 1960 fortfarande avvika från föreskrifterna i 8 § 1 mom. i reglementet.

Banken beviljades denna rättighet genom en förordning av den 8 november 1957.

### *Revisionen*

De vid 1956 års riksdag utsedda ordinarie revisorerna, kassörskan Kaisa Hillelä, chefredaktören Matti Janhunen, kommunalrådet Heikki Soinen och stadsdirektören Arno Tuurna samt revisorssuppleanten diplomingenjören Aare Leikola, verkställde under tiden mellan den 18 och 22 februari senaste år revision av bankens räkenskaper för år 1956. I enlighet med revisorernas tillstyrkan beviljade bankfullmäktige direktionen ansvarsfrihet för bankens förvaltning under år 1956.

### *Granskningen av lånerörelsen och valutahandeln*

Bankfullmäktige ha under året i enlighet med sin instruktion granskat bankens lånerörelse och övriga placeringar ävensom valutahandeln vid följande tidpunkter: den 27

februari, den 27 mars, den 31 maj, den 19 juli, den 24 september, den 23 oktober, den 20 november och den 18 december.

### *Inventeringen och inspektionen av avdelningskontoren*

#### a) I huvudkontoret

Bankfullmäktige ha i enlighet med 6 § i sin instruktion verkställt inventering av huvudkontorets kassor och kassavalv ävensom lånehandlingar och säkerheter samt panter och depositioner. Inventeringen gav icke anledning till anmärkning.

#### b) I avdelningskontoren

Bankfullmäktige ha övervakat, att avdelningskontorens handkassor och valv en gång i månaden samt växlar, skuldsedlar och panter minst tre gånger under året ha inventerats av kontorens kontrollanter.

Den i 2 § i bankens instruktion stadgade inspektionen har verkställts vid samtliga avdelningskontor.

### *Fonder underställda bankfullmäktiges övervakning*

Bankfullmäktige ha godkänt räkenskaperna för år 1956 för de Längmanska och Rosenbergska fonderna ävensom sänt avskrifter av räkenskaperna till bankutskottet.

### *Höjning av provisionen för Finlands Banks checkräkningskredit*

Med anledning av att i affärsbankerna provisionen för checkräkningskredit var 2 % och sålunda avsevärt högre än den provision om ½ %, som Finlands Bank debiterade sina



kunder, hemställde direktionen hos bankfullmäktige, att nämnda provision måtte höjas till 1 % per år.

Bankfullmäktige beslöt vid sammanträde den 24 april, att Finlands Bank från och med den 1 juli 1957 av sina kunder skulle inkassera 1 % per år i provision för checkräkningskredit.

#### *Ny 100 marks sedel*

Den 27 februari beslöt bankfullmäktige, att banken skulle inleda tillverkningen av en ny 100 marks sedel, som skulle göras på basen av ett av direktionen framlagt förslag. Sedelpapperet är maskingjort, innehåller kulörta fibrer, är till tonen gulaktigt och väger 78 g/m<sup>2</sup>. Sedeln har samma format och utseende som 100 marks sedeln av 1955 års typ, men avviker från denna på följande sätt. Bottenfärgen orangebrun. Bilderna mörkt brunröda. På framsidan stå värdebeteckningarna i hörnen innanför ramen, på vardera sidan om mittbilden texten SATA MARKKAA. Innanför ramen på framsidan stå värdebeteckningarna närmare hörnen, till vänster om lejonet i mitten under varandra textraderna SUOMEN PANKKI SATA MARKKAA och till höger FINLANDS BANK HUNDRA MARK, ovan och nedan textraderna ett axornament.

Bankfullmäktige godkände modellen till den nya 100 marks sedeln den 13 juni och anmodade statsrådet att i författningssamlingen låta publicera en beskrivning av sedelns papper, utseende och utförande. Detta skedde den 28 juni.

#### *Planerna på en tillbyggnad av bankens huvudkontor*

Den 24 november 1954 beslöt bankfullmäktige, att den gamla sedeltryckeribyggnaden samt bankens flygelbyggnad mot Kyrkogatan skulle rivas och i stället en ny byggnad uppföras enligt av arkitekt Harry W. Schreck uppgjorda ritningar daterade den 1 september 1954, samt befullmäktigade direktionen att vidtaga för byggnadsarbetena nödiga åtgärder.

Vid ett möte den 24 september 1957 framlade direktionen för bankfullmäktige nya av

arkitekt Schreck uppgjorda ritningar, vilka voro daterade den 11 och 18 september 1957. Den största förändringen i jämförelse med det tidigare förslaget var att den översta, femte, våningen hade lämnats bort i enlighet med de kommunala byggnadsmyndigheternas krav. För matsalarna, som enligt den ursprungliga planen hade placerats i den översta våningen, reserverades i stället utrymme i källarvåningen. Bankfullmäktige fattade beslut om, att tillbyggnaden av bankens huvudkontor skulle verkställas enligt de nya den 11 och 18 september 1957 daterade ritningarna.

#### *Familjepensionsstadgan för Finlands Bank förnyad*

Den 22 maj lämnade direktionen till bankfullmäktige ett förslag till ny familjepensionsstadga för Finlands Bank. De viktigaste ändringarna i förslaget inneburo dels att bestämmelser rörande begravningshjälp tillfogades i den gällande familjepensionsstadgan och dels att pensionstagarnas krets i någon mån vidgades till förmån för förmånslåtarens barn och föräldrar. Bankfullmäktige fastställde den nya familjepensionsstadgan för Finlands Bank den 13 juni och bestämde att den skulle träda i kraft den 1 juli 1957 och tillämpas på sådan familjepension och begravningshjälp, som beviljas efter förmånslåtare, vilken avlidit sagda dag eller senare. Vidare bestämde bankfullmäktige, att familjepensionsstadgan för Finlands Bank av den 24 april 1952 även i fortsättningen skulle tillämpas på sådana familjepensioner, som ha beviljats eller beviljas efter tjänstemän eller befattningshavare, som avlidit innan den nya familjepensionsstadgan trädde i kraft.

#### *Nya korrespondentbanker*

På hemställan av direktionen beslöt bankfullmäktige vid möten den 27 februari och 24 april, att Finlands Bank till nya korrespondentbanker skulle antaga Creditanstalt-Bankverein benämnda bankinstitut i Wien och Bank of Tokyo Ltd benämnda bankinstitut i Tokio, vilka uppgivit sig vara där till villiga.

#### *Beviljade pensioner, familjepensioner och understöd*

Bankfullmäktige beviljade under det gångna året sex pensioner enligt pensionsstadgan, tre familjepensioner enligt familjepensionsstadgan och fem understöd. Pensionerna stego sammanlagt till 2 681 700 mark, familjepensionerna till 543 900 mark och understöden till 1 525 800 mark om året.

#### *Direktionen*

Den 23 oktober beslöt bankfullmäktige berättiga direktionens ordförande R. v. Fieandt, som den 26 december fyllde 67 år, att kvarstå i sin tjänst vid Finlands Bank till utgången av år 1958. Direktionens ordförande v. Fieandt utnämndes och förordnades den 29 november till medlem av statsrådet och statsminister, varför han anhöll om befrielse från sin tjänst i Finlands Bank. Republikens president beviljade honom avsked den 18 december.

Den 20 december utnämnde republikens president genom öppet brev på förslag av bankfullmäktige bankens direktionsledamot filosofiedoktorn Klaus Waris till ordförande i bankens direktion.

Den 13 augusti beviljade bankfullmäktige på begäran juriscientiaten A. Simonen, som utnämnts till direktionsledamot från den 1 september 1957, tjänstledighet under september och oktober månader.

Vid sitt möte den 20 november fastställde bankfullmäktige på hemställan av direktionen ny arbetsfördelning mellan direktionsordföranden och ledamöterna.

#### *Kontrollanterna vid avdelningskontoren*

Som kontrollanter vid bankens avdelningskontor och som deras suppleanter fungera enligt bankfullmäktiges beslut under år 1958 följande personer:

Kontoret i *Björneborg*: kontrollanter filosofiedoktorn Frans Vihtori Härmä och direktören Yrjö Edvard Nurmi samt suppleanter borgmästaren Väinö Wilhelm Hahta och stadssekreteraren, vicehäradshövdingen Olavi Einar Koivisto;

Kontoret i *Joensuu*: kontrollanter verkställande direktören Aleksanteri Vornanen och häradsskrivaren, vicehäradshövdingen Mauno Moilanen samt suppleanter köpmanen Aulis Erkki Tahvo Aho och rektorn, filosofiemagistern Aulis Olavi Waldemar Koivusalto;

Kontoret i *Jyväskylä*: kontrollanter direktören Kaarlo Vilhelm Laitila och polismästaren, vicehäradshövdingen Eino Ilmari Karpio samt suppleanter biträdande stadsdirektören, diplomingenjören Veikko Johannes Tolamo och direktören Toivo Johannes Heinonen;

Kontoret i *Kotka*: kontrollanter verkställande direktören, kommunalrådet Veikko Aleksander Cajander och stadssekreteraren, vicehäradshövdingen Kustaa Ilmari Laaksonen samt suppleanter verkställande direktören Kaarlo Erkki Marjanen och verkställande direktören, ekonomen Risto Juhani Holopainen;

Kontoret i *Kuopio*: kontrollanter borgmästaren Alvar Hjalmar Mikael Hurta och byråchefen Vilho Ruotsalainen samt suppleanter hovrättsrådet Toimi Tulikoura och agronomen Lauri Arvid Pekkarinen;

Kontoret i *Lahti*: kontrollanter direktören Väinö Leonard Tuompo och borgmästaren Aulis Evald Arjama samt suppleanter direktören Esko Bruno Kunnas och justitierådsmannen Timo Johannes Tuori;

Kontoret i *S:t Michel*: kontrollanter politierådsmannen Otto Kinnunen och verkställande direktören, agronomen Timo Heikki Leppänen samt suppleanter verkställande direktören Lauri Ensio Auvinen och häradshövdingen Jaakko Armas Kinnunen;

Kontoret i *Tammerfors*: kontrollanter verkställande direktören, kommerserådet Alpo Pesonen och verkställande direktören, översten Eric Björnson Schauman samt suppleanter justitieborgmästaren Aarne Erkki Palomäki och verkställande direktören, ingenjören Lauri Veikko Virkkunen;

Kontoret i *Tavastehus*: kontrollanter verkställande direktören Kaarlo August Noro och justitierådsmannen Yrjö Jokiranta samt suppleanter verkställande direktören, ekonomierådet Alekski Tandefelt och direktören, ekonomen Anders Gustaf Kuusterä;



Kontoret i *Uleåborg*: kontrollanter förutvarande justitieborgmästaren Kaarlo Torsten Reinilä och direktören Jalmari Kustaa Korkeakivi samt suppleanter justitieborgmästaren Jyrki Jalo Unto Tuominen och tullförvaltaren, juriskandidaten Torsten Wilhelm Öberg;

Kontoret i *Vasa*: kontrollanter borgmästaren Axel Elias Laxén och direktören Juho Viljam Vaahtoniemi samt suppleanter verkställande direktören Magnus Erik Tuomas-Kettunen och länsrådet Alfred Leskinen; samt

Kontoret i *Åbo*: kontrollanter landshövdingen Frans Vilho Kyttä och direktören Henrik Aarne Laaksonen samt suppleanter verkställande direktören Väinö Johannes Jylhä och verkställande direktören, lantbruksrådet Frans Einari Karveti.

#### *Bankfullmäktige*

Såsom bankfullmäktige fungerade under år 1957 följande av riksdagens elektor för nämnda åliggande valda personer:

*Eskola, Kustaa Oskari*, lantbrukare,  
*Tanner, Väinö Alfred*, jurisdoktor h. c.,  
*Leikola, Erkki Ensio*, professor,  
*Aaltonen, Aimo Anselm*, timmerman,  
*Peltonen, Onni Evert*, lokomotivförare,

Helsingfors den 13 mars 1958.

#### **KUSTI ESKOLA**

**Väinö Tanner**  
**Aimo Aaltonen**  
**Arvo Korsimo**  
**Yrjö Murto**

**Erkki Leikola**  
**Onni Peltonen**  
**J. O. Söderhjelm**  
**Eemil Luukka**

*Korsimo, Arvo Ilmari*, kansliråd,  
*Söderhjelm, Johan Otto*, juris utriusque doktor,  
*Murto, Yrjö Aleksanteri*, funktionär,  
*Luukka, Eemil Viktor*, kommunalråd.

De tre förstnämnda utgjorde de ordinarie bankfullmäktige.

Som ordförande fungerade under hela året undertecknad Eskola och som viceordförande undertecknad Tanner.

#### *Revisorer*

Till bankens revisorer för granskning av 1957 års räkenskaper utsågo elektorerna följande personer:

*Laine, Lauri*, lantbrukstekniker, suppleant  
*Kukkonen, Antti*, prost;

*Hiielä, Amanda Katarina*, kassörska,  
suppleant *Virtanen, Viljo Artturi*, direktör;

*Tuurna, Otto Arno*, stadsdirektör, suppleant  
*Öhman, Carl Arne*, jurislicentiat;

*Janhunen, Matti*, chefredaktör, suppleant  
*Kulo, Kustaa Ludvig*, värdechef; samt

*Leikola, Aare Victor*, diplomingenjör,  
suppleant *Tenhiälä, Juho Jalmari*, äldre lektor.

*Pertti Tammivuori*

IVA5a 1958 68383.1  
Riksdagens  
Riksdagens bankfullmäktiges  
berättelse för

1995-06-28

POISTETTU